

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่ทันสมัยในปัจจุบัน ส่งผลให้ทุกองค์กรต้องมีการปรับตัวเพื่อความอยู่รอด มุ่งพัฒนาองค์กรของตนเองให้เกิดการเรียนรู้มากขึ้น จึงจำเป็นต้องมีบุคลากรที่รอบรู้ที่มีทักษะการคิดวิเคราะห์ เชื่อมโยง และประยุกต์ใช้ความรู้ให้เข้ากับสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันให้มากที่สุด การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญยิ่งในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข ในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลก จึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษาเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงระบบเศรษฐกิจและสังคมควบคู่กับการธำรงรักษาอัตลักษณ์ของประเทศ การเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี เศรษฐกิจ การเมืองและสังคมที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในปัจจุบันส่งผลให้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ไว้ว่า “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21” เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์และจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาดังกล่าวจึงวางเป้าหมายด้านผู้เรียนเพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (3Rs8Cs) (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 หมวดที่ 4 แนวทางการจัดการศึกษา ตามมาตรา 22 ว่าด้วยการจัดการศึกษาต้องยึดว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ มาตรา 23 การจัดการศึกษาต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสม และมาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ต้องจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้ป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ สามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ และการจัดการเรียนรู้ตาม

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้สามารถเรียนรู้ พัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด การที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ มีความสามารถ มีทักษะการเรียนรู้ที่สำคัญ มีกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล มีโอกาสใช้ข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยีในการสื่อสาร ตามแนวนโยบายดังกล่าว ควรใช้รูปแบบวิธีการสอนที่หลากหลายเน้นการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ร่วมกัน การเรียนรู้จากธรรมชาติ การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง และต้องมีสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม นอกจากนั้น มาตรา 30 ยังกำหนดให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละระดับการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551) สอดคล้องกับแนวคิดของ Murgatroyd & Morgan (1994) ที่อธิบายเกี่ยวกับการเรียนการสอนและคุณภาพ (Schooling and Quality) ไว้ว่า คุณภาพการศึกษาในโรงเรียนจะเกี่ยวข้องกับ 3 คำ คือ 1) การประกันคุณภาพ (Quality Assurance) 2) การปฏิบัติตามข้อตกลง (Contract Conformance) คือ การที่สถานศึกษาสามารถจัดการเรียนการสอนให้บรรลุผลตามเป้าหมายคุณภาพหรือตามมาตรฐานการศึกษา และ 3) คุณภาพตามความต้องการของผู้รับบริการ (Custom-driven Quality) โดยในบริบทของสถานศึกษา คือ นักเรียนและผู้ปกครอง นอกจากนั้น Cheng & Tam (1997) ได้ให้ความหมายของคุณภาพการศึกษา ภายใต้กรอบความคิดของวิธีการเชิงระบบและแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กร (TQM) ไว้ว่า คุณภาพการศึกษาเป็นคุณลักษณะของกลุ่มองค์ประกอบของปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิตของระบบการศึกษา โดยดำเนินการให้บรรลุตามความคาดหวังของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอก แต่คุณภาพการศึกษาถือเป็นแนวคิดที่มีหลายมิติและไม่สามารถที่จะประเมินโดยใช้ตัวชี้วัดเพียงตัวเดียว เนื่องจากความคาดหวังของผู้เกี่ยวข้องที่หลากหลายและมีความแตกต่างกัน ดังนั้นจึงเป็นเรื่องยากสำหรับสถาบันการศึกษาที่จะทำให้บรรลุตามความคาดหวังของทุกฝ่ายในเวลาเดียวกัน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552) ได้กำหนดแนวทางการดำเนินการโดยมีหลักการที่สำคัญ คือ เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติมีจุดมุ่งหมายและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติและคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชนที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและมีคุณภาพสนองการกระจายอำนาจให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และกำหนดจุดมุ่งหมายที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัย และปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความรู้อันเป็นสากล และมีความสามารถ

ในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต นอกจากนี้ ยังได้กำหนดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนเพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ พัฒนาผู้เรียนให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดอีกด้วย

การปฏิรูปการศึกษาในศตวรรษที่ 21 เป็นยุคที่ต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว การเรียนรู้ในแบบกระบวนทัศน์ใหม่เรียกได้ว่าเป็นการจัดการศึกษายุคฐานแห่งเทคโนโลยี หรือ Technology Based Paradigm ทำให้เห็นความสำคัญและมุมมองของผู้เรียนยุคใหม่ การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ผู้เรียนต้องมีทักษะที่สำคัญคือ 3R 8C ซึ่ง 3R ได้แก่ 1) Reading คือ สามารถอ่านออก 2) (W)riting คือ สามารถเขียนได้ 3) (A)Rithmetic คือ มีทักษะในการคำนวณ และ 8C ได้แก่ (1) Critical Thinking and Problem Solving คือ มีทักษะการคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณและสามารถแก้ไขปัญหาได้ (2) Creativity and Innovation คือ การคิดอย่างสร้างสรรค์ และคิดเชิงนวัตกรรม (3) Cross-cultural Understanding คือ ความเข้าใจในความแตกต่างของวัฒนธรรมและกระบวนการคิดข้ามวัฒนธรรม (4) Collaboration Teamwork and Leadership คือ ความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะความเป็นผู้นำ (5) Communication Information and Media Literacy คือ มีทักษะในการสื่อสาร และการรู้เท่าทันสื่อ (6) Computing and ICT Literacy คือ มีทักษะการใช้คอมพิวเตอร์และรู้เท่าทันเทคโนโลยี (7) Career and Learning Skills คือ มีทักษะอาชีพและการเรียนรู้ (8) Compassion คือ มีความเมตตา กรุณา มีคุณธรรม และมีระเบียบวินัย (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2557)

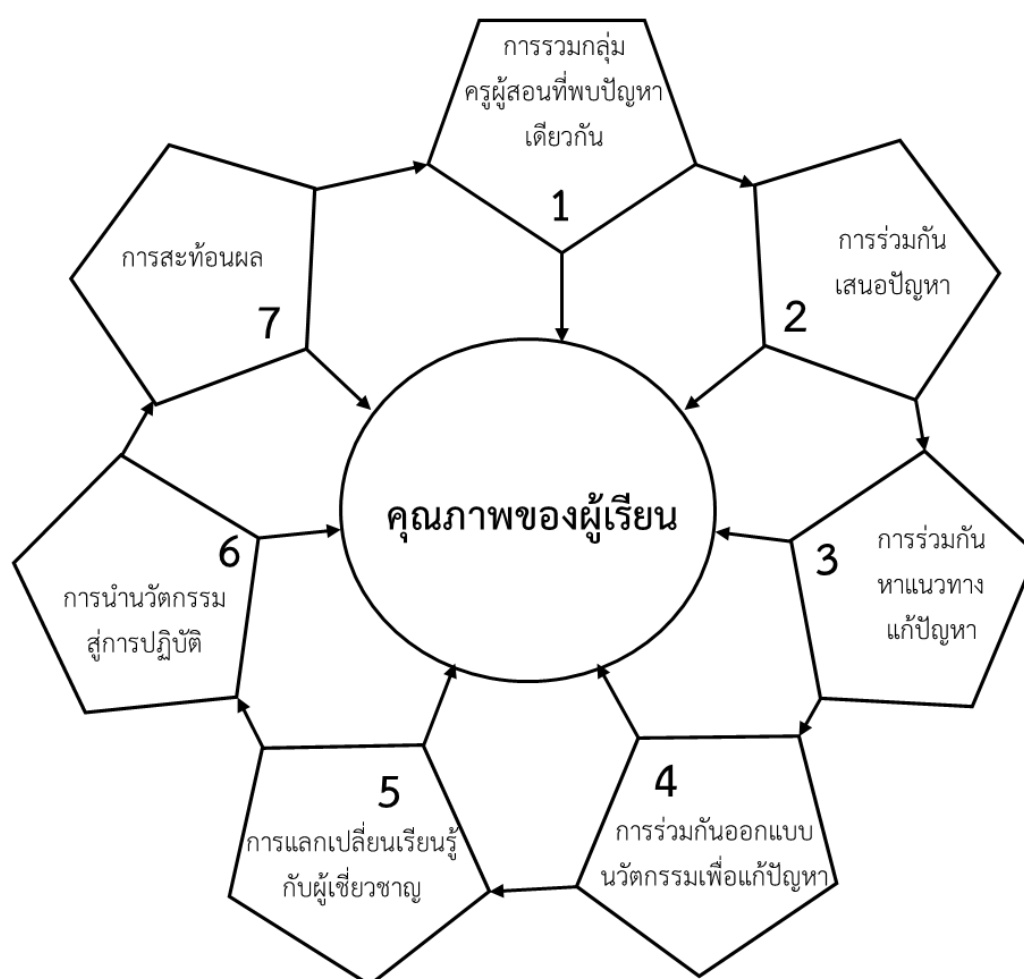
ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เป็นแนวทางการพัฒนาครูให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ แนวคิดนี้ได้ประยุกต์มาจากแนวคิดองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) ซึ่งการพัฒนาครูด้วยหลักการของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ได้แพร่ขยายไปทั่วทั้งในประเทศแคนาดา สหรัฐอเมริกา และประเทศอื่น ๆ ในยุโรป ที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศ โดยมีกลยุทธ์สำคัญในการพัฒนาวิชาชีพครู ได้แก่ การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ของวิชาชีพครูที่ทำงานร่วมกัน การกำหนดเป้าหมายร่วมกันเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ และการทำงานร่วมกันของครูด้วยเหตุผลดังกล่าว ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ จึงเป็นเครื่องมือให้ครูเป็นผู้ลงมือกระทำด้วยตนเอง เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงในการจัดการเรียนรู้ ไม่ใช่เป็นผู้รับคำสั่งจากผู้บริหารสถานศึกษาเพียงอย่างเดียว จึงอาจกล่าวได้ว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เป็นเครื่องมือปลดปล่อยครูออกจากความสัมพันธ์เชิงอำนาจสู่ความสัมพันธ์แนวราบเพื่อร่วมกันสร้างการเปลี่ยนแปลงให้แก่การศึกษารวมทั้งสร้างการรวมตัวกันของครูให้เข้มแข็งเพื่อทำงานสร้างสรรค์ แลกเปลี่ยน แบ่งปันประสบการณ์ซึ่งกันและกัน จนเกิดการสร้างองค์ความรู้ หรือยกระดับความรู้จากการทำหน้าที่สอนของครูในภารกิจประจำวัน (Hord, 2008) ซึ่งแนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Fullan (2005) ที่พบว่าโรงเรียนที่พัฒนาโดยรูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านคุณภาพ

วิชาชีพของครู สนับสนุนให้ครูเป็นผู้นำร่วม ทำงานร่วม และเรียนรู้ร่วมกันในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับความต้องการและความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาต่าง ๆ สูงขึ้นอย่างเด่นชัด นอกจากนี้หลายประเทศที่เป็นผู้นำทางด้านการศึกษา มีการตื่นตัวเพื่อเปลี่ยนผ่านการจัดการศึกษาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคศตวรรษที่ 21 โดยนำแนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพครู อาทิ ประเทศญี่ปุ่นที่เน้นความสำคัญของการพัฒนาครู โดยให้ครูร่วมกันศึกษาชั้นเรียนเป็นกลุ่ม (Lesson Study) ประเทศฟินแลนด์เน้นการพัฒนาวิชาชีพครูแบบความร่วมมือแก้ปัญหาเป็นกลุ่ม (Problem-solving Groups) ประเทศจีนใช้การพัฒนาวิชาชีพครูแบบการพัฒนาบทเรียนและการวิจัยร่วมกัน (Lesson Group and Research Group) และประเทศสิงคโปร์ใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ตามกรอบของ “สอนให้น้อย เรียนรู้ให้มาก (Teach Less, Learn More)” เป็นต้น (Newmann & Wehlage, 1995) ซึ่งประเทศดังกล่าว มุ่งเน้นการปฏิรูปการจัดการเรียนรู้ผ่านแนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หรือ PLC เพื่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกันอย่างแท้จริงบนฐานของการปฏิบัติงานจริง สำหรับประเทศไทยมีโรงเรียนจำนวนหนึ่งนำแนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพดังกล่าวมาปรับใช้ แต่ยังเป็นส่วนน้อยที่ได้พยายามปฏิรูปการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิด PLC ในการพัฒนาวิชาชีพครูเพื่อการขับเคลื่อนการเรียนรู้สู่ห้องเรียน ดังนั้น ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) จึงเป็นทางเลือกหนึ่งในการพัฒนาครูอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อการยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนให้เกิดขึ้นทั้งโรงเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีนโยบายให้สถานศึกษานำกระบวนการ “ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ” (Professional Learning Community : PLC) ไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ครูและบุคลากรนำกระบวนการดังกล่าวมาเป็นเครื่องมือในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการดูแล ปรับปรุง และพัฒนาผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดการร่วมมือกันพัฒนาการเรียนรู้สู่คุณภาพของผู้เรียน โดยในปีการศึกษา 2562 เป็นระยะเริ่มต้นที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นำกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ไปสู่สถานศึกษา

โรงเรียนทวีธาภิเศก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ในปีการศึกษา 2562 มีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 129 คน นักเรียน จำนวน 2,578 คน ได้นำรูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ตามแนวคิดที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมาใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ในสถานศึกษา โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานกิจกรรม 7 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การรวมกลุ่ม PLC ขั้นตอนที่ 2 การค้นหาปัญหาความต้องการ ขั้นตอนที่ 3 การร่วมกันหาแนวทางในการแก้ปัญหา ขั้นตอนที่ 4 การออกแบบกิจกรรมการแก้ปัญหา ขั้นตอนที่ 5 การแลกเปลี่ยนเสนอแนะ ขั้นตอนที่ 6 การนำสู่การปฏิบัติ และขั้นตอนที่ 7

การสะท้อนผล ต่อมาโรงเรียนมีนโยบายในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นให้ครูผู้สอนมีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ดังนั้น คณะกรรมการขับเคลื่อนกระบวนการ PLC ของโรงเรียนทิวธาภิเศก จึงได้ประยุกต์รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เป็นกระบวนการในการพัฒนาการเรียนรู้ที่เกิดจากการร่วมมือ สนับสนุนซึ่งกันและกันภายใต้วัตถุประสงค์เดียวกันคือ เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของครูผู้สอน โรงเรียนทิวธาภิเศก ปีการศึกษา 2562

จากภาพที่ 1 พบว่า องค์ประกอบรูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของครูผู้สอน โรงเรียนทวีธาภิเศก ที่ประยุกต์ขึ้นมี 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การรวมกลุ่มครูผู้สอนที่พบปัญหาเดียวกัน เช่น ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกัน ครูผู้สอนในระดับชั้นเดียวกัน 2) การร่วมกันเสนอปัญหา จัดกลุ่มปัญหา จัดลำดับความจำเป็นเร่งด่วน 3) การร่วมกันหาแนวทางแก้ปัญหา เช่น บอกเล่า ประสบการณ์ที่แก้ปัญหาได้สำเร็จ รูปแบบที่ประสบความสำเร็จ เลือกรูปแบบ/วิธีการ/นวัตกรรมในการแก้ปัญหา 4) การร่วมกันออกแบบนวัตกรรมเพื่อแก้ปัญหา 5) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้เชี่ยวชาญ 6) การนำนวัตกรรมสู่การปฏิบัติ และ 7) การสะท้อนผล เช่น สรุปผล การนำรูปแบบ/วิธีการ ไปแก้ปัญหา อภิปรายผลการแก้ปัญหา เสนอแนะแนวทางในการพัฒนา

จากรายงานผลการดำเนินงานพัฒนาสถานศึกษา โรงเรียนทวีธาภิเศก ประจำปีการศึกษา 2562 ผลการดำเนินงานการขับเคลื่อนชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสู่ห้องเรียน ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนทวีธาภิเศก เพื่อศึกษาสภาพปัญหา รูปแบบและการใช้รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูผู้สอน โรงเรียนทวีธาภิเศก พบว่า องค์ประกอบของรูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพทั้ง 7 องค์ประกอบ โดยภาพรวมมีความเหมาะสม แต่สถานศึกษายังพบสภาพปัญหาการดำเนินกิจกรรมตามองค์ประกอบของรูปแบบดังกล่าว ดังนี้ 1) ครูผู้สอนมีปัญหาในการร่วมกันเสนอปัญหา 2) ครูผู้สอนไม่สามารถร่วมกันหาแนวทางแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ 3) ครูผู้สอนพบปัญหาการออกแบบนวัตกรรมเพื่อแก้ปัญหาร่วมกัน 4) ครูผู้สอนนำนวัตกรรมเข้าสู่ระบบการปฏิบัติไม่ได้ และ 5) ครูผู้สอนไม่สามารถสะท้อนผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติได้ (โรงเรียนทวีธาภิเศก, 2562)

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารสถานศึกษา จึงสนใจพัฒนารูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูผู้สอนโรงเรียนทวีธาภิเศก นอกจากจะให้ครูผู้สอนสามารถจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในศตวรรษที่ 21 แล้ว ซึ่งเป็นการเน้นการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดองค์ความรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเอง (Active Learning) อีกทั้งเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกที่ผู้เรียนได้ลงมือทำมากกว่าการฟัง เรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดขั้นสูงที่ได้จากการฝึกคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า ยังได้รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนโรงเรียนทวีธาภิเศก ที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนต่อไป ได้แนวทางในการพัฒนารูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับสถานศึกษาอื่นหรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ นักวิจัยหรือนักวิชาการ สามารถศึกษา งานวิจัยเพื่อนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษาทุกระดับ อันจะนำไปสู่การแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างยั่งยืนต่อไปในอนาคต

คำถามของการวิจัย

1. ความเหมาะสมของรูปแบบและสภาพปัญหาการใช้รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูผู้สอน โรงเรียนทวีธาภิเศก ปีการศึกษา 2562 เป็นอย่างไร
2. รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอน โรงเรียนทวีธาภิเศก ที่สร้างและพัฒนาขึ้นเป็นอย่างไร
3. ผลการทดลองใช้รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอน โรงเรียนทวีธาภิเศก ที่พัฒนาขึ้นเป็นอย่างไร
4. รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอน โรงเรียนทวีธาภิเศก ที่พัฒนาขึ้นมีผลการประเมินเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความเหมาะสมของรูปแบบและสภาพปัญหาการใช้รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูผู้สอนโรงเรียนทวีธาภิเศก ปีการศึกษา 2562
2. เพื่อสร้างและพัฒนา รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอน โรงเรียนทวีธาภิเศก
3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนโรงเรียนทวีธาภิเศก ที่พัฒนาขึ้น
4. เพื่อประเมินรูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนโรงเรียนทวีธาภิเศก ที่พัฒนาขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอน โรงเรียนทวีธาภิเศก มีการเก็บข้อมูลทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ มีขอบเขตการวิจัยด้านตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยและขั้นตอนการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

การพัฒนารูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนโรงเรียนทวีธาภิเศก มีขอบเขตด้านตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอน โรงเรียนทวีธาภิเศก

1.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

1) ผลการศึกษาความเหมาะสมของรูปแบบและสภาพปัญหาการใช้รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูผู้สอน โรงเรียนทวีธาภิเศก ปีการศึกษา 2562

2) ผลการสร้างและพัฒนาารูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอน โรงเรียนทวีธาภิเศก

3) ผลการทดลองใช้รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอน โรงเรียนทวีธาภิเศกที่พัฒนาขึ้น

4) ผลการประเมินรูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอน โรงเรียนทวีธาภิเศกที่พัฒนาขึ้น

2. ขั้นตอนการวิจัย การพัฒนารูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอน โรงเรียนทวีธาภิเศก แบ่งขั้นตอนการดำเนินการวิจัยออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาความเหมาะสมของรูปแบบและสภาพปัญหาการใช้รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูผู้สอน โรงเรียนทวีธาภิเศก ปีการศึกษา 2562

1. ขอบเขตของเนื้อหา

1.1 ศึกษาความเหมาะสมของรูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูผู้สอน โรงเรียนทวีธาภิเศก ปีการศึกษา 2562 ได้แก่ รวมกลุ่มครูผู้สอนที่พบปัญหาเดียวกัน ร่วมกันเสนอปัญหา ร่วมกันหาแนวทางแก้ปัญหา ร่วมกันออกแบบนวัตกรรมเพื่อแก้ปัญหา แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้เชี่ยวชาญ นำนวัตกรรมสู่การปฏิบัติ และสะท้อนผล

1.2 ศึกษาสภาพปัญหาการใช้รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูผู้สอน โรงเรียนทวีธาภิเศก ปีการศึกษา 2562 ได้แก่ รวมกลุ่มครูผู้สอนที่พบปัญหาเดียวกัน ร่วมกันเสนอปัญหา ร่วมกันหาแนวทางแก้ปัญหา ร่วมกันออกแบบนวัตกรรมเพื่อแก้ปัญหา แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้เชี่ยวชาญ นำนวัตกรรมสู่การปฏิบัติ และสะท้อนผล

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ บุคลากรโรงเรียนทวีธาภิเศก ปีการศึกษา 2562 ประกอบด้วย รองผู้อำนวยการโรงเรียน 3 คน และ ครูผู้สอน 126 คน รวมทั้งสิ้น 129 คน

กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย รองผู้อำนวยการโรงเรียน 3 คน และ ครูผู้สอน 95 คน รวม 98 คน

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 (เดือนกุมภาพันธ์ 2563)

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและพัฒนารูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอน โรงเรียนทวีธาภิเศก

1. ขอบเขตของเนื้อหา

1.1 ศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบชุมชนการเรียนรู้และการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1.1.1 องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ได้แก่ การมีค่านิยมและบรรทัดฐานร่วมกัน การกำหนดเป้าหมายร่วมกันเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน การร่วมมือรวมพลัง การสร้างเครือข่าย การชี้แนะหรือการให้คำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ การสะท้อนผลการปฏิบัติ

1.1.2 การจัดการเรียนรู้เชิงรุก ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นทักษะการคิดขั้นสูง การเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน การเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้มีโอกาสลงมือปฏิบัติจริงผ่านสื่อหรือกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดสภาพการเรียนรู้แบบร่วมมือ การจัดสภาพการเรียนรู้ให้มีวิธีการสอนที่หลากหลาย และมีกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำหาย

1.2 ศึกษาแนวคิดในการสร้างและพัฒนารูปแบบโดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถด้านการสร้างและพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

1.3 ยกร่างรูปแบบโดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเชิงรุกของครูผู้สอน เป็นการสนทนาแบบสัมภาษณ์เป็นกลุ่มโดยผู้สนทนาที่เลือกอย่างเจาะจง ซึ่งเป็นบุคลากรหลักของโรงเรียนทวีธาภิเศก

1.4 ตรวจสอบความเหมาะสมและความถูกต้องของรูปแบบโดยใช้แบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถด้านการสร้างและพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และมีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาโดยการเลือกอย่างเจาะจง

1.5 จัดทำคู่มือการดำเนินกิจกรรมตามรูปแบบโดยการประชุมเชิงปฏิบัติการของครูผู้สอน โรงเรียนทวีธาภิเศก

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

2.1 การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถด้านการสร้างและพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก จำนวน 5 คน

2.2 การสนทนากลุ่มเพื่อยกร่างรูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอน จำนวน 12 คน ประกอบด้วย

2.2.1 ผู้อำนวยการโรงเรียนทวีธาภิเศก

2.2.2 รองผู้อำนวยการโรงเรียนทวีธาภิเศก จำนวน 3 คน

2.2.3 หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 8 คน

2.3 การตรวจสอบเพื่อประเมินความเหมาะสมและความถูกต้อง ของ(ร่าง)รูปแบบ
 ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอน ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน
 ประกอบด้วย

- 2.3.1 ผู้อำนวยการโรงเรียนศึกษานารี
- 2.3.2 ผู้อำนวยการโรงเรียนธนบุรีวรเทพีพินัยกรรม
- 2.3.3 ผู้อำนวยการโรงเรียนศึกษานารีวิทยา
- 2.3.4 ผู้อำนวยการโรงเรียนบางประกอกวิทยา
- 2.3.5 ผู้อำนวยการโรงเรียนกุนนทีรุทธธรรมาวิทยา
- 2.3.6 ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดดุสิตาราม
- 2.3.7 ผู้อำนวยการโรงเรียนเทพศิลา
- 2.3.8 ผู้อำนวยการโรงเรียนบางมดวิทยา “สี่สุทนต์จนวนุปถัมภ์”
- 2.3.9 ผู้อำนวยการโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย 2

2.4 การจัดทำคู่มือการดำเนินงานกิจกรรมตามรูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
 ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอน กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 9 คน ประกอบด้วย

- 2.4.1 รองผู้อำนวยการโรงเรียนทวีธาภิเศก กลุ่มบริหารวิชาการ
- 2.4.2 หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 8 คน

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา

เดือน มีนาคม 2563

**ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก
 ของครูผู้สอน โรงเรียนทวีธาภิเศก ที่พัฒนาขึ้น**

1. ขอบเขตของเนื้อหา

ผู้วิจัยนำรูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอน
 โรงเรียนทวีธาภิเศก ที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนในปีการศึกษา
 2563 โดยดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการที่กำหนดไว้ในคู่มือการดำเนินงานตามรูปแบบชุมชน
 การเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนที่จัดทำขึ้น โดยประเมินตามรายละเอียด
 ดังต่อไปนี้

1.1 ความเหมาะสมของการดำเนินงานกิจกรรมตามองค์ประกอบรูปแบบชุมชน
 การเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนที่พัฒนาขึ้น

- 1.2 ความรู้ความสามารถ และทักษะในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอน
- 1.3 เจตคติที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอน

- 1.4 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน
- 1.5 ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอน
2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล
 - 2.1 บุคลากรโรงเรียนทวิธาภิเศก ปีการศึกษา 2563 ประกอบด้วย รองผู้อำนวยการโรงเรียน 4 คน และข้าราชการครู 125 คน รวมทั้งสิ้น 129 คน
 - 2.2 นักเรียนโรงเรียนทวิธาภิเศก ปีการศึกษา 2563 จำนวน 2,540 คน
3. ขอบเขตด้านระยะเวลา

เดือน กุมภาพันธ์ 2564

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินรูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอน โรงเรียนทวิธาภิเศก ที่พัฒนาขึ้น

1. ขอบเขตของเนื้อหา

ประเมินความเหมาะสมของรูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอน โรงเรียนทวิธาภิเศกที่พัฒนาขึ้น
2. กลุ่มเป้าหมาย

บุคลากรโรงเรียนทวิธาภิเศก ปีการศึกษา 2563 ประกอบด้วย รองผู้อำนวยการโรงเรียน 4 คน และข้าราชการครู 125 คน รวมทั้งสิ้น 129 คน
3. ขอบเขตด้านระยะเวลา

เดือน เมษายน 2564

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. รูปแบบ หมายถึง โครงสร้างที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่างๆ หรือตัวแปรต่างๆ ที่สามารถใช้รูปแบบอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบรวมถึงแนวความคิดต่างๆ เป็นขั้นตอน เพื่อให้สิ่งที่ต้องการมีความเข้าใจและเรียนรู้ที่ง่ายขึ้น
2. ความเหมาะสมของรูปแบบ หมายถึง รูปแบบที่มีลักษณะ ดังนี้ รูปแบบควรประกอบด้วยความสัมพันธ์อย่างมีโครงสร้างมากกว่าความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกันแบบรวม ๆ รูปแบบควรใช้เป็นแนวทางในการทำนายผลที่จะเกิดขึ้น สามารถตรวจสอบได้ข้อมูลเชิงประจักษ์ รูปแบบควรชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์เชิงเหตุผลของเรื่องที่ศึกษาได้อย่างชัดเจน รูปแบบควรเป็นเครื่องมือในการสร้างความคิดรวบยอด หรือมโนทัศน์ใหม่ เป็นการสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรในลักษณะใหม่ และเป็นการขยายในเรื่องที่กำลังศึกษา

3. ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง การรวมตัว ร่วมใจ ร่วมพลัง ร่วมทำและเรียนรู้ ร่วมกันของครู และผู้บริหาร บนพื้นฐานแบบกัลยาณมิตรที่มีวิสัยทัศน์คุณค่า เป้าหมาย และภารกิจ ร่วมกัน สู่คุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความสำเร็จหรือประสิทธิผลของผู้เรียนเป็นสำคัญ

4. รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง คุณลักษณะหรือองค์ประกอบของชุมชนแห่ง การเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยแบ่งออกเป็น 6 องค์ประกอบ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 การมีค่านิยมและ บรรทัดฐานร่วมกัน องค์ประกอบที่ 2 การกำหนดเป้าหมายร่วมกันเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน องค์ประกอบที่ 3 การร่วมมือร่วมพลัง องค์ประกอบที่ 4 การสร้างเครือข่าย องค์ประกอบที่ 5 การชี้แนะหรือการให้คำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ และองค์ประกอบที่ 6 การสะท้อนผลการปฏิบัติ

4.1 การมีค่านิยมและบรรทัดฐานร่วมกัน หมายถึง การมีวัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย ร่วมกันโดยการนำเอาหลักคิด ฐานความรู้ทางเทคนิคที่โรงเรียนมีความต้องการจำเป็น รวมทั้งแนว ปฏิบัติที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา มาปฏิบัติเพื่อพัฒนาความรู้สึกลงในการ เป็นส่วนหนึ่งและมีความรับผิดชอบร่วมกัน เพื่อใช้ดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ทางการศึกษาของโรงเรียน

4.2 การกำหนดเป้าหมายร่วมกันเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ของ ครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยใช้เทคนิคการสอนและกลยุทธ์ที่หลากหลายเชื่อมโยงไปสู่เป้าหมาย และกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน โดยมีการสนับสนุนช่วยเหลือจากผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องซึ่งสิ่ง เหล่านี้จะเกิดขึ้นได้จากความคาดหวังระดับสูงของครู ผู้บริหาร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องภายใต้ความคิด ที่ว่านักเรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ได้

4.3 การร่วมมือร่วมพลัง หมายถึง คุณลักษณะที่ถูกสร้างขึ้นโดยการอภิปรายแล้วนำมาสู่ ข้อสรุปของครู ในการปฏิบัติงานสอนหรือโดยการสร้างองค์ความรู้ แนวความคิด หรือโครงการที่จะ สามารถช่วยให้ครูมีความเชี่ยวชาญ หรือชำนาญมากขึ้น ทั้งนี้การร่วมมือร่วมพลังนำไปสู่การสร้าง ความเข้าใจร่วมกันระหว่างครู ซึ่งจะเชื่อมโยงไปสู่การมีบรรทัดฐานและค่านิยมร่วมกันของทุกคนใน โรงเรียน นอกจากนี้ยังส่งเสริมการทำงานร่วมกันของครูในโรงเรียนโดยมุ่งเน้นที่งานการจัดการเรียน การสอน ได้แก่ การแลกเปลี่ยนเทคนิคการสอน สื่อการสอน และกลยุทธ์ต่าง ๆ เช่น การวัดประเมินผล การเรียนการสอน

4.4 การสร้างเครือข่าย หมายถึง การสร้างรูปแบบในการพัฒนาที่มีการสนับสนุนซึ่งกัน และกันทางวิชาชีพจากผู้มีความรู้ที่หลากหลาย

4.5 การชี้แนะหรือการให้คำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง การเปิดรับคำแนะนำจาก ผู้เชี่ยวชาญ และศึกษาการปฏิบัติจริง จากอาจารย์มหาวิทยาลัย ศึกษานิเทศก์ผู้ชำนาญการหรือมีวิธี ปฏิบัติที่ดีทั้งภายในและภายนอกชุมชนมาให้ความรู้และประสบการณ์

4.6 การสะท้อนผลการปฏิบัติ หมายถึง การพูดคุยสนทนากันระหว่างครู เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานการสอน ซึ่งการพูดคุยสนทนากันนั้นต้องมีการขยายไปสู่ประเด็นความเป็นองค์กร (Organization) ความเสมอภาค (Equity) และความเป็นธรรม (Justice) ของโรงเรียนอีกด้วย เพราะว่าประเด็นเหล่านี้จะเป็นเครื่องมือสำคัญในการทบทวน ประเด็นพื้นฐานสำคัญของการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวข้องกับความเป็นชุมชน ความเป็นเอกลักษณ์ อัตลักษณ์ หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นของครูซึ่งจะมีส่วนเสริมสร้างหลักความเชื่อ บรรทัดฐาน และค่านิยมของชุมชนในโรงเรียน

5. การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) หมายถึง กระบวนการในการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิด การวิเคราะห์ สังเคราะห์ในการเรียนมากขึ้น ได้เข้าไปมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมด้วยการลงมือปฏิบัติจากกิจกรรมที่หลากหลายผ่านการฟัง พูด อ่าน และเขียน โดยเน้นการกระตุ้นผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดขั้นสูง

6. ลักษณะของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก หมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดขั้นสูง การเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน การเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้มีโอกาสลงมือปฏิบัติจริงผ่านสื่อหรือกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดสภาพการเรียนรู้แบบร่วมมือ การจัดสภาพการเรียนรู้ให้มีวิธีการสอนที่หลากหลาย และมีกิจกรรมการเรียนการสอนที่ท้าทาย

7. กิจกรรมตามองค์ประกอบของรูปแบบ หมายถึง กิจกรรมในแต่ละองค์ประกอบของรูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนที่ครูผู้สอนทุกคนลงมือปฏิบัติเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในการพัฒนาความรู้ความสามารถ และทักษะในการจัดการเรียนรู้ เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

8. ความรู้ความสามารถ และทักษะในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอน หมายถึง การที่ครูผู้สอนสามารถนำองค์ความรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนจนเกิดความชำนาญและคล่องแคล่ว วัดและประเมินผลได้จากการสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอน

9. เจตคติ หมายถึง ความรู้สึก หรือความคิดเห็นการรับรู้ของบุคคลกับแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมโต้ตอบในทางใดทางหนึ่งต่อเป้าหมาย ซึ่งมีผลทำให้มีการแสดงพฤติกรรมออกมา อีกทั้งเป็นลักษณะของความชอบหรือไม่ชอบ พอใจหรือไม่พอใจของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ

10. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หมายถึง ผลที่เกิดจากกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอน ที่ทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามหลักสูตรสถานศึกษาเพิ่มขึ้น

11. ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกชอบ พอใจ ประทับใจ จากการได้รับการตอบสนองความต้องการและมีความสุขเมื่อได้รับผลสำเร็จ หรือประทับใจของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ได้รับ โดยสิ่งนั้นสามารถตอบสนองความต้องการทั้งด้านร่างกายและจิตใจ การจัดการเรียนรู้ใด ๆ ที่จะทำให้

ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจ การเรียนรู้นั้นจะต้องสนองต่อความต้องการของผู้เรียน ซึ่งแสดงออกมาทางพฤติกรรมโดยสังเกตได้จากสายตา คำพูด และการแสดงออกทางพฤติกรรม

12. โรงเรียนทวีธาภิเศก หมายถึง โรงเรียนทวีธาภิเศก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานครเขต 1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

13. บุคลากรโรงเรียนทวีธาภิเศก หมายถึง

13.1 บุคลากรโรงเรียนทวีธาภิเศก ปีการศึกษา 2562 จำนวน 129 คน ประกอบด้วย รองผู้อำนวยการโรงเรียน 3 คน และข้าราชการครู 126 คน

13.2 บุคลากรโรงเรียนทวีธาภิเศก ปีการศึกษา 2563 จำนวน 129 คน ประกอบด้วย รองผู้อำนวยการโรงเรียน 4 คน และข้าราชการครู 125 คน

14. นักเรียน หมายถึง นักเรียนโรงเรียนทวีธาภิเศก ปีการศึกษา 2563 จำนวน 2,540 คน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้รู้รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอน โรงเรียนทวีธาภิเศก ที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนต่อไป

2. ได้แนวทางในการพัฒนารูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษาอื่นหรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

3. นักวิจัยหรือนักวิชาการ สามารถศึกษางานวิจัยเพื่อนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษาทุกระดับ